

Setkávání

Kromě toho, že nám geofyzika přináší uspokojení jako předmět bádání, mají mnohé geofyzikální problémy také souvislosti estetické." Aleš Špičák, e-mail 24.8.2001.

V šestém čísle loňského ročníku brněnského časopisu Host vyšel text Josefa Mouchy - Jiří Hůla: Průřezy neklidem. Studii doprovázely reprodukce výtvarných prací. Obrázek nazvaný Vlnění zaujal Aleše Špičáka, připomněl mu denní chleba jeho pracoviště - „seismogramy“. Potěšilo mě to.

V 80. letech jsme s bratrem Zdenkem provozovali v Kostelci nad Černými lesy v té době asi jedinou soukromou galerii v Československu. Společných výstav a akcí se zúčastňovali výtvarní umělci všech generací z celé republiky. Aby bylo možné jejich díla nějakým způsobem porovnávat, vypisovali jsme zadání výstav, mimo jiné jsme se dvakrát pokoušeli hledat vztahy mezi záznamy vzniklými při vědecké práci a výtvarnými díly. Výstava Setkání-mikrosvět se konala v roce 1985, Setkání-vesmír o dva roky později. V obou případech jsem nejdříve shromáždili vědecké materiály - fotografie, grafy, nákresy, počítačové modelace apod. Výtvarníci si je prohlédli, podle uvážení dodali na výstavu díla, která se s těmito záznamy nějakým způsobem potkávala. Vystavené kresby, grafiky, obrazy a objekty tedy vznikly nezávisle, nešlo o vědomou inspiraci kosmem nebo mikrosvětem, ale o hledání styčných bodů, podobností a analogií. U některých děl byly přímo uvedené odkazy na příslušné vědecké záznamy, další spojnice už měli návštěvníci nacházet sami.

Podnět k uspořádání mezioborových setkání v Galerii H vyšel od výtvarníků, tady (tedy v Geofyzikálním ústavu) se to obrátilo. Aleš Špičáka nejdříve zaujala podobnost

mezi seismogramy a některými experimentálními díly třineckého výtvarníka a básníka Jana Wojnara uveřejněnými v Literárních novinách. Proč, je viditelné na kopiích Wojnarových vystavených v prvním patře. Na stálou expozici reprodukcí kreseb Kláry Bočkovy, Olgy Karlíkové, Pavla Rudolfa a Jana Wojnara, navazuje výstava leptů Marie Blabolilové. Dohodli jsme se totiž, že v Geofyzikálním ústavu uspořádáme celou řadu výstav mapujících část společného území vědy a umění.

Ze začátku se zdálo, že společných bodů mezi tak odlehlými oblastmi moc nebude. Omezené území se ale brzy ukázala jako bohaté naleziště. Se záznamy seismického vlnění mají dále mnoho společného např. kresby Milana Grygara, Dalibora Chatrného, Inge Koskové, Miroslava Kovala, Daisy Mrázkové, Jiřího Mrázka, grafiky Jindřicha Růžičky atd.

Podobnost, metafora a analogie jsou běžně užívané umělecké postupy. Jedna skutečnost v nich, většinou nově a nečekaně, osvětluje druhou. Z paralel a metafor usuzujeme, že něčím podobné věci (jevy) mohou mít podobné (stejně) i další vlastnosti. Analogie má velký význam heuristický, a heuristika je uměním objevovat nové. Heureka! - Našel jsem! - zvolal prý nadšené Archimédes, když objevil hydrostatický zákon.

Věda a umění jsou dva různé způsoby poznávání světa. První založený na logice, na objektivních pozorováních a opakovaných pokusech, druhý na vnitřním poznání, na vcítění, na intuici. Materiál zkoumání je ale v obou případech stejný - všechny věci všehomíra.

Co znamená, že se grafiky Marie Blabolilové podobají záznamům zemětřesení? Jsou umělecká díla jenom hledáním a nalézáním krásy? Existují zákonitosti společné vědě i umění? Úvodní otázky čekají na vaše odpovědi.

<http://www.sca-art.cz/agenturagh>

Geofyzikální ústav AV ČR
Agentura Galerie H

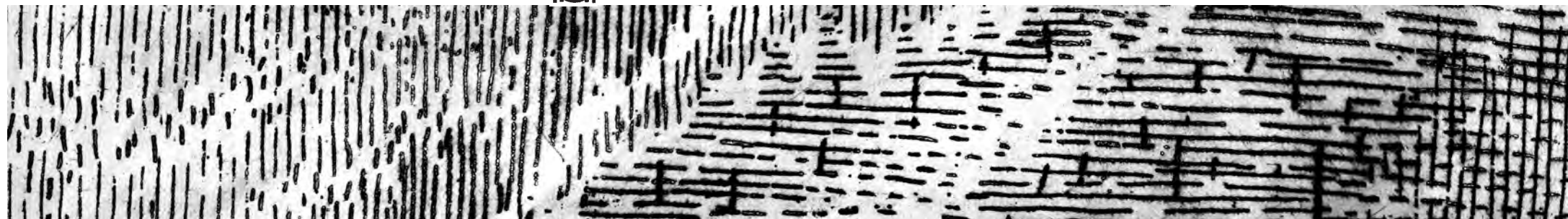
Vás srdečně zvou
na první výstavu cyklu
Setkávání

Marie Blabolilová
Lepty

zahájení 27.3. v 17.00 hodin
28. března - 19. dubna 2002
otevřeno po-pá 8.00-16.00 hodin

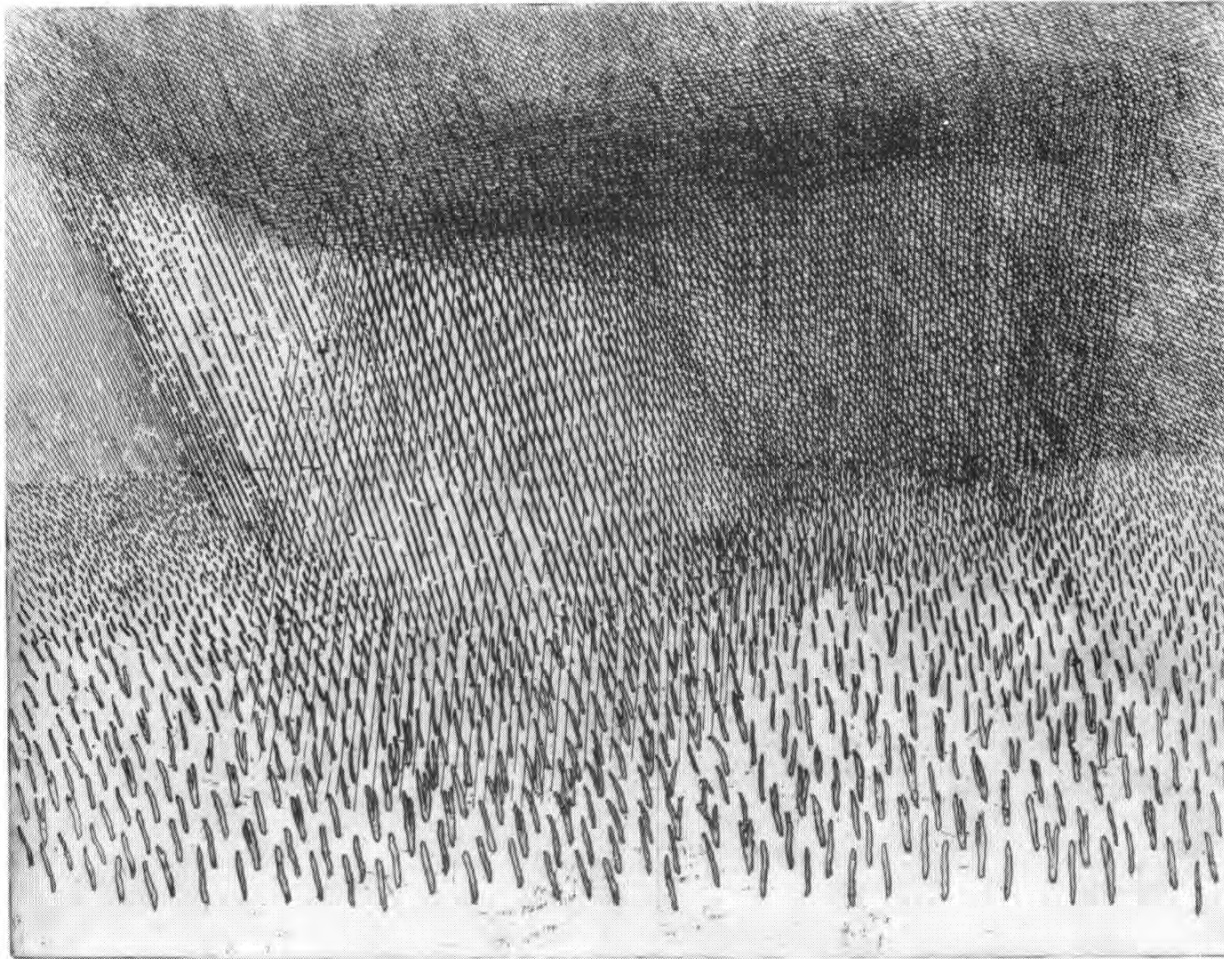
Geofyzikální ústav AV ČR
Boční II, 140 00 Praha 4-Sporilov
tel.02/67103345, www.ig.cas.cz

Marie Blabolilová (1948)

absolvovala Akademii výtvarných umění v Praze (1963-1967), grafiku studovala v ateliéru doc.Ladislava Čepeláka. Z bohatství grafických technik si vyvolila jedinou - čárový lept, leptem vytvořila už přes šest set grafických listů. Lidská postava, která se objevuje na několika prvních grafikách, brzy mizí. Námětem je většinou dokonale odpozorovaná a osobně prožitá skutečnost. Cílem není realistické zpodobení, ale zachycení podstaty, prchavého pocitu.

Na začátku obvykle není téměř nic, jenom struktura grafické osnovy. Podobu výchozí sítě (směry, délky a hustotu čar) určují věci zřejmé jako matematické axiomy. Hladina rybníka i pole jsou vodorovné, kmeny stromů, stébla tráva a obilí svislé, kapky deště dopadají šikmo, vítr se točí dokola, sníh padá po kouskách. Soustava čar (určujících směrů) popisuje plochu listu, v systému křížujících se linií nalézají Marie Blabolilová vztahy, které ji zajímají. Nesnáší obrysové linky, tvary a objemy nevykresluje, ale vymezuje řadami čar a čárek. V matematice se takovému postupu říká aproximace, aproximovat znamená směřovat, přibližovat se na libovolně (nekonečně) malou vzdálenost. Tajemství černobílých grafik je v průniku rozličných objemů, směrů a šrafatur. Příběhy ve výtvarném umění Marie Blabolilová přímo nenávidí, jejím cílem je čistá grafická forma, ne

Marie Blabolilová: Jami bouřka, 1977, čárový lept, 319x420 mm, náklad 30 kusů

existenciální podtexty a velké myšlenky. Na jejích grafikách je jenom to, co na nich je. Keře, stromy, obilí, pole, lesy, sady, ploty, vinice, vítr, déšť a sníh, pavučiny. Zní to hezky, ale pravda to není. V grafikách Marie Blabolilové je vždycky ještě něco navíc, nějaké kouzlo

nebo zázrak, které ze soustavy rovnoběžných a překřížených čar udělá umění. Není to jenom slupka, maska, design = vnější vzhled, ale podstata. Souběžně s grafickou tvorbou maluje. Náměty obrazů a grafik jsou zhusta podobné, některé motivy se stále vrací (jako tažní ptáci nad polem s husopaskou). Nezvalova banální metafora má připomenout, že Marie je vášnivou bojovnicí za práva veškerého života, zvířat, ptáků, stromů a rostlin i plazů. A kdo říká, že ji lidé nezajímají? Vždyť domy, židle, židle a židle, stolička, křeslo a štokrle, jsou, stejně jako nádoby, vázy, knihy a knihovny, předměty vyrobené člověkem. Židle je podobenstvím. Býti na místě. Čekati. Sloužiti. Vydržeti. Dobré i zlé přežiti. Skončiti na smetišti.

Marie Blabolilová má skvělé vzory. Vzory ne, ve slově vzor je slyšet nerovnoprávnost. Nemá vzory, má vzdálené přátele, mistry a předchůdce: tvůrce české gotiky, Josefa Ladu, Henri Rousseaua, Vincenta van Gogha.

Grafiky Marie Blabolilové vypadají jednoduše a přitom se dotýkají řady problémů i z nevýtvarných oblastí. Například? Matematické a fyzikální aproximace, reverzibility zrakového vnímání, digitalizace - a samozřejmě i zeměřesení.

Jiří Hůla

